

fractievoorzitter
Paul Geurts

afdelingsvoorzitter
Ton Hagens

Stimuleren van economische activiteiten in de gemeente:

ja, nee

of onder voorwaarden?

Wat moet een SP-raadsfractie aan met plannen voor grote projecten om de plaatselijke economie een forse oppepper te geven? 'Wij willen werk voor onze werklozen en we móeten wel groeien om het draagvlak voor onze voorzieningen op peil te houden,' zeggen de wethouders. Daar kun je moeilijk tegen zijn. Maar aan de andere kant moet de gemeente ook zuinig zijn op de schaarse ruimte en terughoudend in het vervullen van de wensen van de vaak wel erg veeleisende bedrijven. Hoe ga je om met het dilemma dat hierin zit? Paul Geurts van de SP in het Noord-Limburgse Horst nam de uitdaging aan om er eens diep in te duiken. Het resultaat is een lijvige nota met als titel 'Een economie voor mensen', waarin het economische beleid van de gemeente Horst breed onder de loep wordt genomen.

Tijdens het economie-debat dat komend voorjaar in het Noord-Limburgse Horst gehouden wordt, zullen gemeente, bedrijven, maatschappelijke instelling en inwoners discussiëren over 'het benoemen en uitwerken van de economische potenties van Horst'. Mede op aandrang van de SP werd daaraan toegevoegd, dat 'hierbij ook nadrukkelijk wordt nagegaan wat de randvoorwaarden zijn ten aanzien van milieu, landschap, wonen en werken'. Daarmee is meteen de hoofdinvulhoek voor de SP-bijdrage aan het economie-debat aangegeven. Is de groei van economische bedrijvigheid een doel of een middel? Hoe verhouden grote economische projecten zich tot zaken als welvaart (inkomen, werk) en welzijn (milieu, verkeer en wonen)?

'Klantvriendelijkheid' betekent al gauw 'vrij baan geven'

De SP-nota 'Een economie voor mensen' gaat van start met de constatering dat veel Nederlandse ge-

Horst

meenten kiezen voor een beleid dat eenduidig gericht is op groei van de economische bedrijvigheid. In beleidsnota's, structuuranalyses en ontwikkelingsvisies wordt die steevast als 'vanzelfsprekend' en 'noodzakelijk' gezien. Het belang van (veelal grotere) ondernemingen in de gemeentelijke ontwikkeling staat steeds meer ter discussie, en de burger of de werknemer mag er al helemaal niet over meepraten. Geurts stelt vast dat het gemeentebestuur van Horst zijn rol beperkt tot 'het scheppen van voorwaarden' (lees: het investeren van gemeenschapsgeld). Omwille van een 'klantvriendelijk imago' van de gemeente komt het economisch beleid in de praktijk neer op 'zoveel mogelijk ruimte vrij maken voor vestiging van bedrijven'. Daarbij laat Horst – en Horst niet alleen – zich sterk leiden door de 'noodzaak' van concurrentie met andere gemeenten. Met als gevolg dat de gemeente haar invloed minimaliseert op de beslissingen die genomen worden. Maar die beslissingen hebben grote gevolgen voor zaken als milieu, gezondheid, onderwijs en woonomgeving. En juist die factoren zijn van groot belang voor welvaart en welzijn van de gemeenschap, aldus Geurts.

Het werkgelegenheidsargument dat de gemeenten dikwijls gebruiken om bedrijven vrij baan te geven, gaat slechts zeer ten dele op. Geurts illustreert aan de hand van plaatselijke voorbeelden dat uitbreiding van bedrijventerreinen niet automatisch positieve gevolgen heeft voor werknemers of werkzoekenden. Ten eerste zijn de agrarische en de toeristische sector, speerpunten in het economisch beleid van de gemeente Horst, erg conjunctuurgevoelig en ten tweede is het uitgerekend in die sectoren soms droevig gesteld met arbeidsomstandigheden en – voorwaarden. Beter zou het volgens 'Een economie voor mensen'

zijn om te investeren in de kwaliteit van werkgelegenheid, ook voor de mensen die werken via gesubsidieerde regelingen. Pas dan draagt werkgelegenheid echt bij aan welzijn en welvaart. Anders is het argument van werkgelegenheid simpelweg 'volksverlakkerij', aldus 'Een economie voor mensen'. Evenals de werkgelegenheid blijken in Horst ook zaken als landschap/natuur, mobiliteit en volkshuisvesting lang niet altijd gebaat te zijn bij de blijkbaar zo broodnodige groei van economische bedrijvigheid. Sterker nog; de groei, zoals de gemeente die propageert, zal op den duur geen problemen oplossen maar juist problemen veroorzaken: *'Door in een periode van hoogconjunctuur bedrijven aan te trekken en dan ook nog eenzijdig binnen de toch al zo conjunctuurgevoelige sectoren agrarische en toerisme, realiseert men feitelijk de problemen van morgen!'*

Bij de economische ontwikkeling in Horst moet volgens de SP-fractie aan een aantal eisen voldaan worden

Na zijn analyse van ontwikkelingen en na de kritische kanttekeningen daarbij komt Geurts tot een aantal eisen waaraan voldaan moet worden bij de realisering van grote economische projecten.

1 Bij de werving van bedrijven moet de gemeente zich richten een brede spreiding over de verschillende sectoren van het bedrijfsleven, op kleinschaligheid en op duurzaamheid. Daardoor kan de gemeente een sturende rol nemen in plaats van het bedrijfsleven te moeten volgen.

2 Bij de werving moet de gemeente duidelijk maken in welke aantoonbare behoefte de bedrijven voorzien en wat de vestiging aan pluspunten oplevert voor de gemeenschap. Dit moet zo goed mogelijk cijfermatig onderbouwd worden: bedrijf x levert een baan op voor zoveel werklozen.

3 Voordat gestart wordt met de ontwikkeling van grote projecten moeten de beoogde doelen (bijvoorbeeld op het gebied van de werkgelegenheid) afgezet worden tegen andere maatschappelijke belangen. Vakbonden en milieugroeperingen moeten bij de ontwikkeling betrokken worden. De ontwikkeling mag niet plaatsvinden vanuit een 'regiofonds' zonder directe democratische controle.

4 Nadat een principiële keuze is gemaakt voor de ontwikkeling van grotere projecten moet op basis van een maatschappelijke 'kosten-batenanalyse' vastgesteld worden hoe de uitvoering ervan gaat plaatsvinden.

5 Als er voorwaarden verbonden aan de uitvoering van een bepaalde ontwikkeling moeten er garanties zijn dat die nagekomen worden. Bijvoorbeeld op het gebied van scholing door het bedrijfsleven.

6 Als er al gebruik gemaakt wordt van gesubsidieerde arbeid, dan moet vooraf duidelijk afgesproken zijn dat de betrokken werknemers na een korte periode (maximaal een half jaar) een reguliere baan krijgen.

7 De verkeersinfrastructuur moet gericht zijn op het terugdringen van de automobiliteit. Niet de economische belangen van de bedrijven moeten richtinggevend te zijn voor de infra-

structuur, maar de mobiliteit van burgers, waarbij het 'langzame verkeer' prioriteit krijgt.

Aangevuld door commentaren van deskundigen

De SP-notitie werd vóór publicatie kritisch bekeken en becommentarieerd door een aantal mensen die vanuit hun positie zicht hebben op economische zaken. Zo verleende onder andere een controller van het Venlose concern Océ-van der Grinten zijn medewerking, evenals een districtsbestuurder van FNV-Bondgenoten, een ex-medewerker van het ministerie van VROM, iemand van een regionale milieugroep en een lid van de Hortser dorpsraad medewerking. Ook het SP-district Limburg en het wetenschappelijk bureau van de SP werkten mee. 'Voordat ik begon met het formuleren van de voorwaarden, raadpleegde ik eerst al die mensen,' zegt Paul Geurts, die een aantal maanden met de nota zoet was. 'Dat was geen probleem: iedereen die ik benaderde kon zich wel vinden in wat ik had geschreven. Heel gunstig was, dat de meesten ook nog met waardevolle aanvullende informatie kwamen, zodat de nota inhoudelijk versterkt kon worden.'

De nota is geschreven voor de praktijk in Horst. Geurts wijst er echter op dat de beschreven problematiek zeker niet alleen voor Horst geldt. 'Het speelt landelijk in heel veel plaatsen. Misschien niet zozeer in de steden, maar des te meer op het platteland. Ik denk dat het woordje 'Horst' in onze nota zó door heel wat andere Nederlandse plaatsnamen vervangen kan worden.'

De nota 'Een economie voor mensen' is voor iedereen verkrijgbaar en te bestellen bij Paul Geurts: (077) 398 57 62 of Ton Hagens: (077) 298 32 97